

У ГЭТЫМ НУМАРЫ

БАВЯВІЯ ЗАДАЧЫ КУЛЬТАСВЕТУСТАНОЎ ♦ **ДА СЯМІДЗЕСЯЦЬГОДДЗЯ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ МАКСІМА БАГДАНОВІЧА** ♦ **НОВЫ СПЕКТАКЛЬ ТЭАТРА ЯКУБА КОЛАСА** ♦ **РАЗМОВА АБ ЧУЛАСЦІ** ♦ **НАВІНЫ ДАКУМЕНТАЛЬНАГА КІНО**

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР.
№ 97 (1631) Пятніца, 8 снежня 1961 года Цана 4 кап.

XXII З'ЕЗД КПСС выклікаў сярод работнікаў культуры рэспублікі вялікі творчы ўздым і высокую палітычную актыўнасць. Напярэдадні з'езда сярод работнікаў прадпрыемстваў паіграфіі, кінафіліяў разгарнуўся рух за дэмакратызацыю выканання гадавых вытворчых планаў. Работнікі культурна-асветных устаноў узялі на сябе абавязальнасць па паліпашэнню культурына-масавай работы, распаўсюджванню кнігі ў масах.

У выніку перада'здаўскага сабораўства ў рэспубліканскую Кнігу гонару занесены многія калектывы і работнікі кіно, паіграфіі, культурна-асветных устаноў, якія дэмакратызацыю выканання сваё перада'здаўскага абавязальнасці і працягваюць у лік 1962 года.

Галоўным у ідэалагічнай рабоце цэлер, як падкрэслена ў рэзалюцыі XXII з'езда КПСС, з'яўляецца глыбокае растлумачэнне Праграмы КПСС, мабілізацыя ўсіх працоўных на яе здзяйсненне. Ажыццяўленню гэтай задачы і павінна быць падпарадкавана ўся дзейнасць культурна-асветных устаноў.

Для таго, каб умела вёсці прапаганду рашэнняў XXII з'езда партыі, неабходна перш за ўсё самім работнікам культуры добра вывучыць іх. Толькі пры гэтай умове ўсе формы клубнай работы набудуць бавы змест. І нашы культурна-асветныя аказуць вялікую дапамогу партыйным арганізацыям.

ВАЖНАЕ месца ў рабоце клубных устаноў павінна займаць прапаганда вопыту перадавікоў вытворчасці. Трэба не толькі шырока прапагандаваць лепшыя формы і метады работы, але і садзейнічаць уданенню іх у практыку. Такая форма работы, як «Кнігі паўночнай славы», аформіла шырокае распаўсюджанне ў клубных установах Брэсцкай, Гомельскай і іншых абласцей.

Добра прапаганда перадавы вопыт, арганізаўнае сацыялістычнае сабораўства Лапцінскага клубу Асіповіцкага раёна (загадчык тав. Цыцерын). Тут адначасова з лекцыямі і гутаркамі аб перадавым вопыце праводзіцца работа на тэму: «Мы камунізм робім явай». На

фермы—працаўтныя, энергічныя, настойлівыя». «Хто не працуе, той не есць» і інш. Стала добрай традыцыяй праводзіць вечары ўшанавання перадавікоў калгаса. Шмат увагі аддаецца жывёлаводству. Для іх клуб часта наладжвае вечары, праводзіць гутаркі, арганізаўнае экскурсіі на іншыя жывёлагодчыя фермы, запрашае даярак і сьвінарак на канцэрты, папулярнае вопыт перадавых жывёлаводаў. Раз у месяц ва ўрачыстай абстаноўцы пераможцам у сацыялістычным спаборніцтве ўручаецца вымпел «Лепшыя жывёлагодчыя фермы», а разам з ім чырвоная зорка, якая ўстанавіваецца на памяшканні перадавой фермы. Вялікую увагу аддае клуб выкананню сацыялістычных абавязальнасцяў, узятых калгасам і брыгадамі. У выніку добра прадуманай і арганізаванай палітыка-масавай рабо-

культасветустановам. У раённым ДOME культуры няма ніводнага гуртка мастацкай самадзейнасці.

ТРЭБА прыгнучыць да работы клубы шырокай актыўнасці — настаўнікаў, урачоў, спецыялістаў сельскай гаспадаркі, перадавых людзей калгасаў і саўгасаў, ажыццяўляючы праўленню клубу, завесці такі парадак, каб штогод клуб рабіў справядліва перад насельніцтвам аб сваёй рабоце.

Аб тым, якую дапамогу культурна-асветнае можа аказаць актыўна, сведчыць работа Негаральскага сельскага клуба Дзяржынскага раёна (загадчык тав. Цімафеева). Тут у рабоце клуба прымае ўдзел звыш 150 чалавек. Гэта людзі розных узростаў і прафесій.

Царква без чалавека не». Цяжка зразумець, для чаго і з якою мэтай вывешаны гэты лозунг. Уліце, на невялікім газетным старонцы тры-чатыры антырэлігійныя брашуры выпуску прыкладна 1956—1958 гадоў. Без вокладак, толькі з тытульнымі старонкамі. Такія кніжкі наўрад ці захова хто ўзяць у рукі, яны сваім выглядом адштурхоўваюць чытача. На адной са сцен напісана: «Сацыялістычны абавязальнасць нашага калгаса». А самі абавязальнасці даўно няма.

Для прапаганды перадавікоў вытворчасці, іх вопыту трэба шырока выкарыстоўваць такія формы, як «Календар працоўнай славы». У яго штодзённая заносіцца імёны людзей, якія вызначыліся за мінулы дзень.

Патрэбна з добрым густам афармляць памяшканні культурна-асветустановаў. Да гэтай справы неабходна прыцягнуць у якасці кансультаў і тав. мастакоў, архітэктараў, раіцца з імі, як лепш расставіць мэблю, што і як размесціць у нагляднай агітацыі, якую надаць ёй форму, якія фарбы ўжыць, каб гэта вабіла і радавала вока чытача.

Некаторыя нашы бібліятэкі праўляюць ужо такую ініцыятыву. Напрыклад, Бабруйская дзіцячая бібліятэка імя Крупскай звярнулася да мастака мясцовага тэатра і ён дапамог аформіць бібліятэку.

У НАС ёсць пэўны станочны вопыт у прапагандае рашэнняў і матэрыялаў XXII з'езда партыі. У бібліятэках арганізаўнаюцца кніжныя выстаўкі, праводзіцца агляд літаратуры, калектывы чытаюць, вечары пытаньняў і адказаў, вусныя часопісы і іншыя формы масавай прапаганды кнігі па самай разнастайнай тэматыцы.

З густам, з выдумкай наладжана наглядная агітацыя ў Бабруйскай гарадской бібліятэцы імя Пушкіна. Увага кожнага чытача спыняецца на вялікай тэматычнай выстаўцы літаратуры. На ёй творы К. Маркса, У. І. Леніна, матэрыялы XXII з'езда КПСС і XXV з'езда КПБ, літаратура па пытаннях камуністычнага будаўніцтва і выхавання чалавека камуністычнага грамадства. Разам з гармомам партыі бібліятэкі горада правялі агульнагарадскія вечары, прысвечаныя маральнаму кодэксу будаўніча камунізма.

Аднак далёка не ўсе бібліятэкі вядуць актыўную прапаганду матэрыялаў XXII з'езда КПСС. У тым жа Бабруйску за некалькі дзён да сённяшняга дня бібліятэка імя Пушкіна знаходзіцца раённая бібліятэка. Там наглядная агітацыя ўстаўра, у памяшканні няўтульна. У рабоце бібліятэкараў не адчуваецца ніякага ўздыму, ініцыятывы. Такое ж становішча ў Мазырскай і ў некаторых іншых раённых бібліятэках.

[Заканчэнне на 2-й стар.]

КАБ ШЧАСЛІВА ЖЫУ ЧАЛАВЕК

Сёмы раз збіраюцца ў Крамлі дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР пятага склікання, першы раз — пасля знамянальнага XXII з'езда КПСС, які прыняў Праграму партыі і абвясціў: «Цяперашняе пакаленне сведчыць людзей будзе жыць пры камунізме!»

На парадыку дня сесіі пытанні: аб Дзяржаўным плане развіцця народнай гаспадаркі Саюза ССР на 1962 год; аб Дзяржаўным бюджэце Саюза ССР на 1962 год і аб выкананні Дзяржаўнага бюджэту за 1960 год. На сесіі будуць абмеркаваны праекты законаў «Асновы грамадзянскага заканадаўства Саюза ССР і саюзных рэспублік» і «Асновы грамадзянскага судавядзення Саюза ССР і саюзных рэспублік». Сесія зацвердзіць Указы Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР.

Бурнымі апладысмантамі сустралі дэпутаты і госці з'яўленне гаварышля Л. І. Брэжнева, Г. І. Воранава, Ф. Р. Казлова, А. М. Касыгіна, О. В. Кукушына, А. І. Міхайлава, Д. С. Палайскага, М. А. Суслана, М. С. Хрушчова, М. М. Швейніка, В. В. Грышына, Ш. Р. Шчырбака, К. Т. Мазурава, В. П. Мжаванадзе, У. В. Шчырбака, П. Н. Дземічова, Л. Ф. Ільчыкова, Б. М. Панамарова, І. В. Спірыдонава, А. М. Шалейна.

Без смялення дэпутаты савета пачалі абмеркаванне плана чацвёртага года сямігадкі, які з'яўляецца важным этапам у стварэнні матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізма.

Поўныя творчага натхнення і энтузіязму, саветскія людзі ажыццяўляюць рашэнні з'езда Камуністычнай партыі. Задачы трэцяга года сямігадкі выкананы! Закладваецца фундамент новых перамог, перамог 1962 года.

Нашы планы грандыёзныя, смелыя і рэальныя. Працоўныя ўпэўнены, што заўтра яны зробяць больш, чым зрабілі сёння.

Аб нашых планах, аб вялікіх справах саветскага народа ў чацвёртым годзе сямігадкі расказвае ў сваім дакладзе намеснік Старшыні Савета Міністраў СССР, старшыня Дзяржплана СССР, дэпутат В. Н. Навікаў.

Затым быў заслушан даклад аб Дзяржаўным бюджэце СССР на 1962 год і выкананні Дзяржаўнага бюджэту за 1960 год, які зрабіў міністр фінансаў СССР, дэпутат В. Ф. Гарбузаў.

На раздзельных пасяджэннях палат былі заслушаны: у Савец Саюза — садакпад Бюджэтайна камісіі [дэпутат І. С. Селін], у Савец Нацыянальнасцей — садакпад Бюджэтайна камісіі [дэпутат М. А. Ясноў], у Эканамічнай камісіі [дэпутат О. І. Івашчанка].

Па дакладах разгарніўся спрэчка.

На Мінскім заводзе аўтаматычных ліній славіцца сваімі працоўнымі поспехамі брыгада чатырох братаў Казлоў. Гэта настомна працоўнікі, наватры вытворчасці, вопытныя токарны-універсалы. Брыгаду ўзначальвае старэйшы брат Аляксандр Васільевіч, якому прысвоена ганаровае званне ўдарніка камуністычнай працы. Браты Казлоў цэлер існуюць ударную працоўную вахту. Натхнёныя рашэннямі XXII з'езда КПСС, яны выканалі дэмакратычнае гадавое заданне і ўзялі новыя павышаныя сацыялістычныя абавязальнасці. На здымку, які зрабіў Ул. Дагаеў, вы бачыце Аляксандра, Фёдора, Васіля і Патра Казлоў (злева направа).

На Мінскім заводзе аўтаматычных ліній славіцца сваімі працоўнымі поспехамі брыгада чатырох братаў Казлоў. Гэта настомна працоўнікі, наватры вытворчасці, вопытныя токарны-універсалы. Брыгаду ўзначальвае старэйшы брат Аляксандр Васільевіч, якому прысвоена ганаровае званне ўдарніка камуністычнай працы. Браты Казлоў цэлер існуюць ударную працоўную вахту. Натхнёныя рашэннямі XXII з'езда КПСС, яны выканалі дэмакратычнае гадавое заданне і ўзялі новыя павышаныя сацыялістычныя абавязальнасці. На здымку, які зрабіў Ул. Дагаеў, вы бачыце Аляксандра, Фёдора, Васіля і Патра Казлоў (злева направа).

НА ПРАСТОРЫ ТВОРЧАСЦІ

У Саюзе мастакоў БССР адбыўся адкрыты партыйны сход, прысвечаны абмеркаванню вынікаў гістарычнага XXII з'езда КПСС і творчых задач мастакоў нашай рэспублікі.

Присутныя на сходзе мастакі, работнікі майстэрняў Мастацкага фонду, супрацоўнікі Дзяржаўнага мастацкага музея БССР з вялікай увагай праслухалі даклад сакратара Мінскага абкома КПБ А. Кузьміна. Докладчык расказаў аб выніках XXII з'езда, аб тым вялікім значэнні, якое маець яго рашэнні ў жыцці нашай краіны. Тав. Кузьмін спыніўся на тых задачах, якія ставіць партыя перад работнікамі саветскага мастацтва ў перыяд будаўніча камуністычнага грамадства.

Вялікая Праграма будаўніча камунізма ў нашай краіне, прынятая на гістарычным партыйным форуме, усхвалявала і натхніла мастакоў Беларусі. Пра гэта яны гаварылі ў сваіх выступленнях.

Старшыня Саюза мастакоў БССР П. Нікіфаруў заклікаў яшчэ больш умноўваць сувязь мастацтва з жыццём народа. Ён сказаў, што сапраўды твор мастацтва можа стварыць толькі той мастак, які глыбока вывучае навакольную рэчаіснасць. Мастакі павінны паказаць у сваіх жывапісных палатнах, графічных лістах і скульптурных людзей, адчуваць іх самымі перадавымі і велічыннамі ідэямі сучаснасці. Ніколі

яшчэ перад нашымі майстрамі выяўленага мастацтва не адкрыліся такія шырокія перспектывы і прасторы для натхнёнай творчасці, як цяпер.

Мастак М. Даніг расказаў пра свае ўражанні аб творчай паездцы на цаліну, у Кустанайскую вобласць. Ён сустракаўся з маладымі талентамі, сабраў вялікі матэрыял для сваёй далейшай работы. У заключэнне свайго выступлення М. Даніг заклікаў мастакоў больш уважліва вывучаць жыццё, часцей сустракацца з работнікамі і калгаснікамі, бачыць за нашай штодзённасцю тое вялікае, што ствараецца людзьмі нашай Радзімы.

Народны мастак БССР З. Азгур гаварыў пра тую незабыўную ўражанні, якія пакінуў у сэрцы мастакоў саветскай літэратуры XXII з'езда КПСС.

— Якой магутнай зброяй для ўсіх нас з'яўляецца метада сацыялістычнага рэалізму, — сказаў З. Азгур. — Ён дае магчымасць саветскім мастакам стварыць яркі і паўнакроўныя вобразы сучаснасці і процівагу ворагаму нам фармалістычнаму мастацтву капіталістычнага свету.

Вялікае значэнне ў нашы дні набыла прапаганда розных відаў мастацтва. Пра ўважлівае прапагандаўскай работы мастакоў сярод насельніцтва гаварыў а.казны сакратар Саюза мастакоў БССР тав. Карчўскі. Ён заклікаў

Вожык і ў Стаўбцах не мошч калочы, чым у Мінску.

кай сэнсавай нагрукі, не вызначаюцца недэмакратычна і кампазіцыйнай цэласнасцю.

Парадавалі народныя таленты Міншчыны. Мастацкія агітбрыгады Стаўбцоўскага, Мядзельскага і Івянецкага раённых дамоў культуры паказалі на аглядзе ўзросшую выканаўчую культуру і аказаліся здольнымі на багатую выдумку і арыгінальную падачу мастацкага матэрыяла калектывамі.

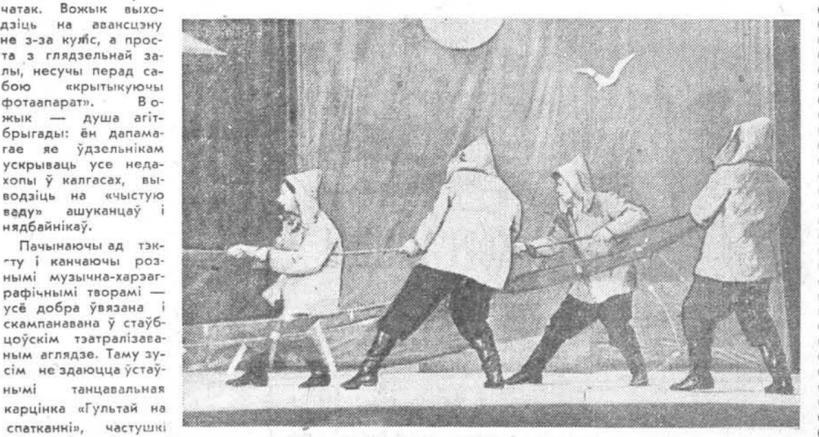
«З Вожыкам у калгасе» — так назвалі стаўбцоўскія самадзейныя артысты тэатралізаваны агляд, заснаваны на канкрэтных фактах і назараных з калгаснай рэчаіснасці. Сцэнарый агляду дасціжна і ў той жа час вельмі проста напісала інструктар раённага Дома культуры Д. Кухарава. Добрая і сямка знаходзіць і ім чатак. Вожык выходзіць на авансцэну не з-за куліс, а проста з глядзельнай залы, несучы перад сабою «крытыкуючы фотаапарат». Вожык — душа агітбрыгады: ён дапамагае яе ўдзельнікам ускрываць усе недыхопы ў калгасе, выводзіць на «чыстую ваду» ашукаўцаў і нядабайнікаў.

Пачынаючы ад тэатру і канчаючы рознымі музычна-харэаграфічнымі творами — усё добра ўзваса і скамланавана ў стаўбцоўскім тэатралізаваным аглядзе. Таму зусім не здаюцца ўстаноўнымі танцавальная карцінка «Гультай на спатканні», чаштуні аб кукурузе з адпа-

ведным вясёлым танцам і г. д. На правільным творчым шляху знаходзіцца Мядзельская і Клімавіцкая мастацкія агітбрыгады, хоць ім яшчэ трэба ямаля працаваць над удасканаленнем сваіх праграм, каб яны атрымаліся больш закончанымі і выразнымі па сваёму зместу.

Агляд, які працягваўся тыдзень, закончыўся. Цяпер ужо можна назваць лепшыя агітбрыгады рэспублікі: Рэчыцкую, Ашмянскую, Стаўбцоўскую і Лёзненскую. Гэтыя агітбрыгады—саесаабавіяны маякі ў самадзейным мастацтве, на якія моцна раўняцца і іншыя аматарскія калектывы, пераімаць вопыт іх работы. Гэтыя чатыры мастацкія агітбрыгады выступілі яшчэ раз на спатканні ў сённяшнім заключным канцэртзе агляду.

Г. СІЦЯК.

Танец «Нарачанскія рыбакі» ў выкананні мядзельскіх артыстаў.

ДЭЛЕГАТ З'ЕЗДА РАСКАЗВАЕ

У Спаўгардае перад удзельнікамі раённай нарады культурна-асветна-вытворчай работніку выступіў дэлегат XXII з'езда КПСС механізатар калгаса імя Леніна М. Шакараў. Ён расказаў загадчыкам клубу і бібліятэкарам аб рабоце гістарычнага з'езда, аб задачах, якія паставіла

наша партыя ў галіне навукі і культуры. Удзельнікі семінара намецілі рад цікавых мерапрыемстваў на прапагандае матэрыялаў XXII з'езда КПСС.

С. СЯМЕНАЎ.

ХТО ЛЕПШ, ХТО ЦІКАВЕЙ...

— Адна ў нас доля — адны ў нас песні. — гавораць удзельнікі Ашмянскай агітбрыгады.

Вялікі творчы ўздым панавыў да канца рэспубліканскага агляду мастацкіх агітбрыгад. Ямаля цікавага і паўчальнага паказалі калектывы аматараў Гродзенскай, Мінскай і Мадзельскай абласцей. Кожны з іх у меру сваіх сіл і магчымасцей стараўся не толькі ўдзельнічаць у аглядзе, але і дамагчыся да лепшага ўласна на сцэне. Асабліва радасным і хваляючым было выступленне ашмян-

скай агітбрыгады «Дружба». Такую назву яна атрымала таму, што ў яе склад уваходзіць як беларуская, так і літоўская самадзейныя артысты з суседняга Ашмянскага раёна Вільнюскага раёна Савецкай Літвы. Хіба гэта не выдатны факт з нашай рэчаіснасці! Вось яна, сапраўдная дружба нашых народаў: людзі розных нацыянальнасцей — літоўцы і беларусы — жывучы побач і сабораўнічычы паміж сабою ў працы, разам веселяцца на адпачынку,

разам сьпяваюць кожны на роднай мове свае любімыя песні! Уся праграма ашмянскай пабудавана на адной высакероднай тэме. Звязваючым нумарам стала папулярная песня Беларускага кампазітара Д. Лукаса «Узнялося сонца сянае», напісаная ім у свой час у гонар будаўніцтва гідрэлектрастанцыі на граніцы трох рэспублік — Беларусі, Літвы і Латвіі. Мелодыя гэтай шырокараспеўнай патрыятычнай песні гучыць на двох мовах (беларускай і літоў-

скай), калі адкрываецца заслона і мы бачым цёплую сустрэчу ўдзельнікаў агітбрыгады, якія збіраюцца ехаць абслугоўваць калгасных працоўнікаў, і тая ж узнеслая песня чуецца ў выглядзе музычнага апафеозу ў сцэне-фінале.

Кожны нумар праграмы ашмянскай (аўтары тэксту — мелодыя пэсты Ю. Свірка і Ул. Паўлаў) вельмі добра апрацаваны, слухаецца і глядзіцца з цікавасцю. Беларускія і літоўскія песні, танцы чаргуюцца паміж сабою адзін за адным. Вось адгучала цудоўная беларуская жартуна песня «Чабарок», якую музычна і лёгка сьпявае Я. Архіпава, і ўслед за ёю пайшоў традыцыйны літоўскі народны танец «Клумпакіс». Удзельнікі агітбрыгады Д. Марквічутэ і А. Станкус выконваюць яго ў драўляных чаравіках (адзюль і назва танца) і выконваюць тэмпераментна, з пачуццямі гумару. Літоўскі танцорам не ўстае па мастацтву беларуска танцавальная пара ў складзе Я. Аляхновіч і П. Данілава — выканаўцаў «Лавоніх» і жартунай карцінкі «Шоў з работы трактарыста».

А колькі пэзіі, задумнага цэплены было ўкадзена вакальным квартэтам «Дружба» ў выкананне літоўскай песні «Раўнадуля» і Беларускай — «Не шукай» (музыка І. Любана). Ашмянская агітбрыгада, узяўшы актыўную і жыццёва важную тэму дружбы народаў, зробіла тым самым звычайнае ўласнае творчае аблічча і заваяваць прызнанне глядачоў.

Немнога слабей выступілі на аглядзе агітбрыгады Навагрудскага і Лідскага дамоў культуры. Іх праграмы не нсцуюць сабе вялі-

ГЭТАГА ПАТРАБУЕ ЖЫЦЦЕ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Глыбоцкім, Талачынскім і Віцебскім раёнах.

ЦІЯПЕР у рэспубліцы налічваецца 18 тысяч гурткоў мастацкай самадзейнасці, у рабоце якіх удзельнічае каля 300 тысяч чалавек.

У мінулым годзе калектывы мастацкай самадзейнасці наладзілі звыш 60 тысяч канцэртаў, спектакляў і выступленняў, якія глядзела да 20 мільянаў працоўных рэспублікі.

Значную работу па абслугоўванню працоўных праводзяць агітацыйна-мастацкія брыгады, створаныя на базе калектываў мастацкай самадзейнасці, якіх у рэспубліцы больш дзюх тысяч.

У Беларусі створан і працуе 21 народны тэатр. Гэта амаль у два разы больш, чым прафесійна-навуковых тэатраў.

З кожным годам колькасць народных тэатраў будзе павялічвацца. Яны ўзнікнуць у кожным раённым цэнтры і буйных сельскіх населеных пунктах.

Аднак варта адзначыць, што стварэнне народных тэатраў ідзе ў раздзі абласцей самадзейнасці. Ненадольна з'яўляецца тое, што пры культурна-асветных установах Магілёўскай вобласці дзюх яма ныводнага народнага тэатра.

У мінулым годзе ў кожным народным тэатры ў сярэднім было 40 удзельнікаў. За год пастаўлена па тры новыя спектаклі. Кожны тэатр у сярэднім наладзіў 39 выступленняў, у тым ліку 17 вышэйшых. Абслужана кожным народным тэатрам каля 18 тысяч глядачоў. Спектаклі народных тэатраў рэспублікі за год наведала да 300 тысяч глядачоў.

Побач з творами класічнай драматургіі, народныя тэатры з'яўляюць галоўную ўвагу на п'есы савецкіх аўтараў аб нашых сучасніках.

У рэпертуар народных тэатраў трывала ўвайшлі п'есы «Лівоўна на арбіце» А. Макавіча, «Хуцарка» А. Сабалева, «Баранішчыца» А. Салыніна, «Броўскай крапасці» К. Губаровіча, «Канстанцін Залонаў» А. Маўзона, «Кветкі жыцця» М. Пагодзіна і іншыя.

Танкі іранку у рэпертуарнай ліній тэатраў і далей. Тым больш, што ў 1963 годзе ў рэспубліцы будзе праведзена тэатральная вясна пад дэвізам «Наш сучаснік на сцэне народнага тэатра».

Жыццё патрабуе, каб пры ўсім дамах народнай творчасці, гарадскіх і раённых дамах культуры былі створаны і працавалі студыі і гурткі выяўленчага мастацтва. Да работы ў гэтых студыях у абласных цэнтрах дзюе прыцягваюць кваліфікаваных мастакоў. Заслужоўвае ўвагі і вопыт работы выяўленчых студыі пры Брэсцкім абласным Доме народнай творчасці, якія ўжо існавалі звыш 15 год. Ірану студыі ірану савецкай мастакоў П. Даніліна.

Добрае ўражанне пакінуў рэспубліканскі конкурс маладых выканаўцаў — спеваў, чытальнікаў, інструменталістаў — удзельнікаў мастацкай самадзейнасці, праведзены сёленьня вясенню ў Мінску. Гэта была сапраўдная дэманстрацыя талентаў.

Відаць, мэтазгодна такія конкурсы праводзіць сістэматычна, скажам, адзін раз у два гады. Патрабна, каб у іх прымаў удзел і прадстаўнікі танцавальнага мастацтва.

У 1962 годзе намечана правесці другую рэспубліканскую Дзюду самадзейнага мастацтва ў Мінску. Яна падвядзе вынікі трохгадовай работы аматараў мастацкай самадзейнасці Беларусі.

Да дзюдзі намечана выдаць рад рэпертуарных матэрыялаў: п'есы, запісы танцаў, твораў для мастацкага чытання і г. д.

НАМ вярбадна шыры і паўней выкарыстоўваць ірану ў камуністычным выхаванні працоўных, у прапагандзе рашэнняў і матэрыялаў XXII з'езда КПСС.

Побач з мастацкімі фільмамі работнікі кінасеткі і кінапракату павялічылі больш паказваць насельніцтву навукова-папулярных, хранікальна-дакументальных і сельскагаспадарчых кінафільмаў, якія мабілізуюць і працоўных рэспублікі на барацьбу за стварэнне матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізму.

Галоўнае дзюе у рабоце кінафінатараў — гэта дзюе пашырэнне кінасеткі і павышэнне культуры кінаабслугоўвання сельскага насельніцтва. Ставіцца задача, каб да канца 1965 года на цэнтральных сельдзюх усіх наліскаў і саўгасаў былі створаныя кінастаноўкі. Для гэтага нам трэба адкрыць яшчэ не менш 1100 стаяцкінараў. У вялікіх населеных пунктах паступова будзю лабудаваны шырокакарэнавыя кінастаноўкі.

Асабліва ўвагі патрабуе пытанне добраўпарадкавання сельскіх месці кінапаказу. Бо куды гэта варта, калі ў клубках саўгаса «Высокаўскі» Кліманіцкага раёна і ў аддзельна саўгаса «Вейна» ў вёсцы Колас Магілёўскага раёна няма нават лавак.

Ужо ў бліжэйшыя два-тры гады намачаецца лабудаванне пляч кінастаноўкі ў Мінску, па два ў Гомелі і Магілёве і па аднаму ў Гродна, Брэсце, Віцебску.

З цікавым пачынам — беражліва ставіцца да тэхнікі, паліпашыя якасць кінапаказу выступлі кінамаханікі Навіскага раёна. Трэба, каб гэтыя каштоўныя ініцыятыва былі дадтрымана ўсімі кінафінатарамі рэспублікі.

У РАШЭННІХ з'езда, у выступленнях таварыш М. С. Хрушчоў падкрэсліваецца, што п'ескі ў вырашэнні любімых вядучых у першую чаргу залежаць ад кіраўніка, яго палітычнай дзейнасці, ініцыятывы.

Гэта адносіцца і да нас, работнікаў культуры. Барысаўскі раёны аддзел культуры доўгі час працаваў з рук вон дзюна. Яго крытыкавалі за адсутнасць п'ескі новага, ініцыятыва аператыўна вырашэння важнейшых задач, якія ставіць перад культурна-асветнымі ўстановамі.

Цяпер загадчыкам аддзела культуры прызначан А. Лазаўніка. Першыя месяцы яго работы сведчаць аб тым, што раёны аддзел культуры стаіць на правільным шляху. Пасля выхду ў свет матэрыялаў і рашэнняў XXII з'езда КПСС раёны аддзел культуры разам з партыйнымі і камсамольскімі арганізацыямі правяў рад канкрэтных мерапрыемстваў на паліпашыню работы ўстаноў культуры. У 21 сельскім клубе арганізаваны лектарыі па матэрыялах XXII з'езда партыі. Тав. Лазаўніка сам прымае актыўны ўдзел у агітацыйна-прапагандыскай рабоце, выступае перад працаўнікамі наліскаў, работнікамі ўстаноў культуры з дакладамі аб рашэннях XXII з'езда КПСС і XXV з'езда КПС.

Намала стаяноўчага ёсць у рабоце Смаляцкага, Вілейскага, Высокаўскага, Баранішчскага і некаторых іншых раённых аддзелаў культуры. Вядома, з'яўляецца раёны аддзела культуры ў тым, што раён першы ў рэспубліцы даў удзел бібліятэчнаму клубу да кожнай каласнай сям'і.

Ці ўсе раёны аддзелы культуры так працуюць? Не, не ўсе. Выклікае трывогу становішча спраў у многіх устаноў культуры Мясцкіскага раёна. Тут рэдка праводзіцца тэматычныя, літаратурныя вечары, сустрачкі са знатнымі людзьмі раёна, каліскаў.

Чаму так абстаіць справа ў Мясцкіскай раёне? Таму, што загадчык аддзела культуры Д. Панамароў не праўляе ініцыятывы і настойлівасці ў рабоце. Пасля XXII з'езда партыі прайшоў ўжо больш месяца, а ва ўстановах культуры Мясцкіскага раёна не абнавілі нават наглядную агітацыю, многія загадчыкі сельскіх клубкаў і бібліятэк да гэтага часу не ведаюць, што і як трэба рабіць па прапаганда матэрыялаў з'езда.

Цяпер, калі прынята новая Праграма КПСС, трэба акрэслена вызначыць ролю і месца кожнай устаноў культуры ў ўсёнаароднай барацьбе за лабудову камунізму, за выхаванне новага чалавека.

Шчырую гутарку з юным чытачом вядзе Патрусь Броўка ў зборніку «Маладым сябрам». Як бы з вышні прыжытка зяртаецца паэт да нашага юнацтва:

Стань з юначоу сілай
На прыгожы свой шлях —
Помні, у Маскве, у Дзяржаўным
Наша маці-зямлі!
(«Маладым сябрам»).

Ёсць у зборніку верш пра музыканта. Вельмі дзювіў усё сваё незвычайнай іграй скрыпкі. І калі яго запяціла, як здолеў дзюяціць ён таго маістэрства, як здолеў перадаць слухачам усё фарбы прыроды і самыя патэматычныя друкі чалавечай душы, — музыкант адказаў:

Міне маістэрства навуцкі
Шлях паходзіць з дзюяціць,
Я чую, як ветры гадзілі,
Над сном таварышчэ маіх.
Падслухаў гомаю я лясныя,
Што пільну прыгожыя вайны,
Я чую, як граў струмень
У салдацкіх кубках бліжніх,
Я чую — ад раі бары гудзілі,
Падгледзеў ў час начіч
Гадзіні.

Як сляды месці вёсці
На голі сосеі і яліні...
Са шматлікімі вершамі, змешчаных у зборніку, перад чытачом лаўстае чулы, уважлівы да людзей, палыманы ў змаганні з ворагам, мужны і велічы вобраз лірычнага героя паэта, нашага сучасніка і аднадумца.

Пакутлівым і жабрацкім было Патрусь Броўка «Маладым сябрам» вядома выдзюа БССР, Мінск, 1961.

Навуцкі Гродзенскага музычна-педагагічнага вучылішча атрымалі добры падарунак, — новы будынак, у якім размясцілася канцэртная і чытальная залы, бібліятэка. У бібліятэцы арганізаваны свабодны доступ да кніг і нот.

Нотны аддзел мае вялікую колькасць твораў беларускй кампазітараў, у тым ліку Я. Цікоцкага, Р. Пукста, І. Кузняцова, Ул. Алоўнікава, І. Ронькіна і шмат іншых.

Чытальная зала бібліятэкі разлічана на 200 месца. Тут студэнты могуць заўсёды падрыхтавацца да чарговай лекцыі і семінара, пачытаць свежыя газеты, пазнаміцца з навінкамі музычнай літаратуры.

На здымку вы бачыце бібліятэкара камсамолку Вялікіну Фяню, студэнтаў III курсу дырыжорска-харавага аддзялення Лідыю Бертэль і баяніста Міхаіла Каспяровіча ў аддзеле беларускй музыкі.

ТЕАТР

МАЦНЕЙ ЗА КРЫЎДУ

«СПРАВА ЯЕ ЖЫЦЦЯ» А. ГУТКОВІЧА І Ф. КАЗОУСКОЙ У ТЭАТРЫ ІМЯ Я. КОЛАСА

Уключыце ў свой рэпертуар драму А. Гутковіча і Ф. Казоўскай «Справа яе жыцця». Тэатр імя Якуба Коласа ішоў у поўным сансе на творчых кампрамісах. Гэта п'еса — сэрэднік: не з лепшых і не з горшых у параўнанні з большасцю тых, што дасялае па заяўках тэатраў аддзел распускоўвання Упраўлення аховы аўтарскіх правоў. Толькі яна паступіла ў тэатр не па пошыце з аддзела, а з рук саміх аўтараў. І гэта п'еса істотны адбітак на яе лёс.

У АПАўскай «сэрэднік» звычайна баруцца тэатрам на пасіўны праякт: як напісана, так і пастаўлена. Ды і як мажана іначэй, калі часам тэатр вядома, дык што з таго: жыве дзюсці ў Варонежы ці ў Сібіры. А тут — свае аўтары. Непасрэдна гутарка з імі ўзаемакарысная: тэатр пачынае бачыць не толькі тое, што ўвабрана ў п'есу, але і тое, што хацелі сказаць аўтары.

У аснову драмы «Справа яе жыцця» пакладзены канкрэтны выпадкі. Аўтары іх блізкіх аднойчы пакрыўдзілі бздзюшні бюракраты ад медыцыны: адмовіліся прыняць хворача, ў бальніцы з «геаграфічных» меркаванняў («не наш раён»). Аўтарскія факты! Так нарадзілася п'еса.

Галоўным героем п'есы стаў Кажухоў — дрэнны спецыяліст, перастрахоўшчык, асоба бздзюшная і несумленная. Аўтары выкрываюць яго. Але ў самім працэсе выкрывання неак адчуваеш належна мастацкага абурэння. Ёсць крыўда. І героі — пакрыўджаныя.

Вось малады фельчар Каця Сцяпанавіч. З п'есы мы ведаем, што яна ледзь не скончыла самагубствам з-за загадчыка гарадскага Кажухова. Пакутлівы, што Кажухоў прызначана галоўрачом, Каця спалохана і разгублена ідэяца ўдзяка з бальніцы вядуць на раён. Толькі патрабаванне будова Казоўскай. Брава Ксенія Мікалаўна! Свабоднай, падмаваннае сэрцаўным прыступам (!), стрымлівае дзюяціць.

Свабодна — вельмі паважаны, сумленны чалавек. Клопаты аб людзях — справа яе жыцця. Нялёгка гэта справа. «З'ездзіце конь», — гаворыць яна пра сябе. Што ж, бывае і так. Бываюць і хворыя сэрцы, бываюць і прыступы, здарэцца, людзі традыцый прытомнасці. І мы б не прычылі супраць хваўравітасці Ксеніі Мікалаўна ў п'есе, каб аўтары не перагаварылі яе (хваравітасць) у адзін з асноўных сцэнічных сродкаў... выкрывіцца таго ж Кажухова.

Незвычайнай цэльнай і шчырасцю праяктыў вершы, прывесеныя мілай сэрцу Беларусі. Незабыты малаонок вясновай стварыў паэт у вершы «Раніца». Колкі тэт паззі, раласна дзюяціць і п'яцятнага замілавання! Паэту даступны самыя патэматычныя гукі прыроды:

Я чую бет імклівых раі,
І гавары травы, і смех рамонкаў.
Краяноўца маіх павет
Пряміюць дзюяціць прысціпені.
Я чую, як ідуць у глыб
Дубоў магутныя нарэзні...
Тонкасі і дакладнасць малаонок характэрна для многіх лепшых вершаў П. Броўкі. Лейшыя з іх нагадваюць сапраўдныя гравюры — настолькі ўважліва аддзела іх кожнага радка.

Чытача захапле незвычайная цэльна пакуціў і тонкая назірлівасць паэта:

Пакуціўшы далёкі вырай,
Брыўся ўзесь птушчыным роі,
І бусел, як тУ-104,
Прымчыў аднойчы раіноў.
(«Вясновыя кніга»).

Толькі добрай душы чалавек можа так спачуваць і дакладна, нібы пра жываю і блізка істоту, сказаць пра праку, якая пакуціў міна плашчэй строй. Так напружаны да шоту. Што ўрану яно пар над ёй.

Патрусь Броўка — паэт вялікіх і моцных пакуціў. Патрытыкі і грамадзянскасць — воль магутныя струмені, якія жывяць настэраючы талент паэта, надаюць яго творчасці яркі, народны каларыт.

І. ПАУЛЮКОўСкі.

НА МОВАХ БРАТНІХ НАРОДАЎ

Творы беларускіх пісьменнікаў чароўнастаца шырокай папулярнасцю і любячы ў чытанні братніх народаў нашай Радзімы. Кожны год у выдавецтвах Масквы, Ленінграда, саюзных рэспублік і выдзюаць кнігі беларускіх аўтараў у перакладах на рускую мову і мовы народаў СССР.

У Маскве, у Дзяржаўным выдавецтве дзіцячай літаратуры Міністэрства асветы РСФСР выдзюае кніга Рамана Сабалева «Карацічы» ў перакладзе на рускую мову М. Гарбачова.

Змяшчэнне рэпрадукцыі вокладак гэтых кніг.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ВЫЙШЛІ З ДРУКУ

У Дзяржаўным выдавецтве БССР выйшлі з друку і поступлілі ў продаж наступныя кнігі мастацкай і дзіцячай літаратуры:

Іван Грабоўніч, Жываранек. Апаўдзненні. На руской мове. Аўтарызаваны пераклад з беларускй мовы. Мастак М. Гуціоў. Тыраж 20 тыс. экз., стар. 396. Цана 70 кап.

Людзі Прыдняпроўя. Нарысы пра наватараў вытворчасці сельскай гаспадаркі. Мастакі В. Хару-

скі, І. Славянскі. Тыраж 4 525 экз., стар. 272. Цана 29 кап.

А. Раманоўскі, У. Раманоўскі. У вольны час. Афармленне Я. Змітровіча, Волкеда В. Верыньска. Тыраж 6 700 экз., стар. 64. Цана 8 кап.

Г. Куноўскі. Дождж на калісах. Вершы. Для дашкольнага ўзросту. На руской мове. Мастак М. Бельскі. Тыраж 30 тыс. экз., стар. 20. Цана 7 кап.

